

ZWARTBOEK MISSTANDEN BIJSTAND

ROTTERDAM.SP.NL

SP.

INHOUD

Voorwoord	3
Inleiding	4
Verplichtingen, sancties en fraudebestrijding	5
Schulden	7
Meerdere contactpersonen	8
Re-integratietrajecten	9
Arbeidsongeschikten en chronisch zieken	10
Aanbevelingen	11
Bronnen	13

VOORWOORD

De bijstand is een belangrijk verworven recht dat door de huidige strenge Participatiewet onterecht misstanden met zich mee brengt. Misstanden die het gevolg zijn van hardvochtig gemeentelijk beleid. Waar de bijstand voorheen een overbrugging was, zien we tegenwoordig dat Rotterdammers door de flexibilisering van de arbeidsmarkt steeds minder kans hebben op een vast contract. Vele Rotterdammers zijn noodgedwongen afhankelijk van de bijstand en komen hierdoor in aanraking met een gemeente die harde regels centraal stelt in plaats van de bewoners.

Jongeren, vrouwen, migranten, ouderen en praktisch geschoolden worden disproportioneel meer geconfronteerd met de negatieve gevolgen van een flexibele arbeidsmarkt. In de bijstand is uitzicht op een vaste baan ver te zoeken, waardoor noodgedwongen de volgende aanvraag van bijstand weer op de loer ligt. Met een wirwar aan regels wordt leven in de bijstand moeilijk gemaakt. Door de strikte toepassing van de strenge regels raken steeds meer Rotterdammers in de financiële problemen en schulden.

Na de collectieve verontwaardiging door de duizenden euro's boete die een bijstandsgerechtigde in gemeente Wijdereen kreeg voor het aannemen van boodschappen zijn de meldpunten 'Bijstandsaffaire' en 'Fraudejacht Bijstand' gestart in maart 2021. De persoonlijke verhalen van mensen gaan verder dan alleen de absurde gevolgen van de inlichtingenplicht. De meest alledaagse en intieme gebeurtenissen worden middels een beroep op de Participatiewet verdacht gemaakt. Zo wordt de privacy van burgers geschonden door onaangekondigde huisbezoeken, de kostendelersnorm maakt het hebben van kinderen een misdaad en arbeidsongeschikten zitten vast in de bijstand.

Bij de vraag 'Hoe zou u de manier waarop u wordt aangesproken door de gemeente omschrijven?' antwoordden Rotterdammers met een bijstandsuitkering met woorden als 'mensonterend', 'intimiderend' en 'respectloos'.

Al met al zijn wij ervan overtuigd dat de Participatiewet een monster is dat het leven van uitkeringsgerechtigden verziekt. De bijstand is simpelweg te weinig om de maand mee door te komen. In het armoedebeleid van de gemeente Rotterdam wordt doorgaans aangestipt dat financiële zorgen mensen ziek maakt. Stress en spanning in het huishouden zijn geen uitzonderingen. Houden we de ervaringen van de mensen erop na, dan kunnen we niet anders concluderen dan dat de behandeling van uitkeringsgerechtigden door de gemeente daar een grote schep bovenop doet.

SP Rotterdam heeft haar verkiezingsprogramma voor 2018-2022 als titel meegegeven 'Op basis van vertrouwen'. En dat is precies wat we blijven doen: we gaan uit van vertrouwen in burgers en nemen hun ervaringen serieus. Daarom vormen de ervaringen van Rotterdammers de basis van dit zwartboek. Zonder de mensen zouden we niet tot de voorstellen zijn gekomen die verderop te vinden zijn. Onze dank aan alle strijd bare Rotterdammers die hierbij betrokken zijn is en blijft groot.

SP Rotterdam in samenwerking met gedupeerden van de gemeente.
september 2021.

INLEIDING

De kloof tussen arm en rijk groeit en de impact van de coronapandemie heeft de armoede en ongelijkheid nog verergerd en zichtbaarder gemaakt. Sinds de coronapandemie is het aantal bijstandsgerechtigden gestegen van 33.512 naar 36.203 in april 2021 (Monitor W&I, 2021). Steeds meer Rotterdammers die geen inkomen (meer) hebben zijn aangewezen op de Participatiewet. Doel van de Participatiewet is zoveel mogelijk mensen (bijstandsgerechtigden en mensen met een arbeidsbeperking) te begeleiden naar werk. Bijstand is het minimale leefgeld en leven van de bijstand is voor veel Rotterdammers geen keuze.

Helaas raken Rotterdammers in de bijstand in de knel. Niet alleen doordat het moeilijk is om te overleven met een laag bedrag per maand, maar vooral doordat Rotterdammers te maken hebben met een wantrouwende gemeente die er alles aan lijkt te doen om Rotterdammers te straffen. De gemeente staart zich blind op de regels.

Kortingen op de bijstand betekenen doorgaans dat mensen moeten kiezen tussen alle vaste lasten betalen of sommigen niet om toch boodschappen te kunnen halen. Er wordt vaak geopperd dat financiële zorgen mensen buiten spel zet, maar hoe de gemeente omgaat met bijstandsgerechtigden zorgt voor extra stress, spanning en ellende.

Tientallen meldingen over misstanden in de bijstand in Rotterdam zijn binnengekomen via het landelijke meldpunt 'Fraudejacht Bijstand' en het meldpunt 'Bijstandsaffaire'. De meest dagelijkse gebeurtenissen worden verdacht gemaakt door 'onze' wet- en regelgeving.

Recent is de inlichtingenplicht volop tegen het licht gehouden. Maar de misstanden gaan verder dan alleen de hardheid van de actieve fraudebestrijding in onze gemeente. Een afspraak missen is een reden om gekort te worden. Sommige melders geven aan dat ze zelfs maanden zonder inkomen hebben moeten overleven. De maatregelen die worden getroffen zijn buitenproportioneel en het leven van bijstandsgerechtigden lijkt te worden gegijzeld. De impact op het privéleven is enorm en mensonterend.

Het Rotterdamse college geeft aan dat de druk wordt opgevoerd om de onevenredig harde bepalingen in de Participatiewet weg te krijgen, maar de pijnpunten liggen ook in de uitvoering van de wet door de gemeente zelf. In het contact voelen bijstandsgerechtigden zich gekleineerd. De gemeente creëert willens en wetens misstanden.

Naast de meldpunten hebben we meerdere bijeenkomsten georganiseerd en Rotterdammers verder gevraagd naar hoe zij de 'dienstverlening' ervaren. Uit de meldpunten blijkt dat Rotterdammers de uitvoering van de Participatiewet laag beoordelen; mensen leren weinig van de re-integratietrajecten en arbeidsongeschikten voelen zich vastgehouden in de bijstand.

VERPLICHTINGEN, SANCTIES EN FRAUDEBESTRIJDING

Begin dit jaar raakte de inlichtingenplicht in opspraak. De SP-fractie heeft daarom vragen gesteld over terugvoeringen in het kader van de inlichtingenplicht in Rotterdam. In de periode 2018 tot en met 2020 heeft de gemeente Rotterdam 19.323 mensen op grond van de inlichtingenplicht gekort op hun bijstandsuitkering. Het is bekend dat de bijstand te weinig is om de maand mee door te komen, maar als je al meer dan 25 euro per maand aan giften ontvangt dan is dat al reden om gekort te worden (SV, 21bb001761). Zeker in een stad als Rotterdam, waar de woon- en leefkosten gigantisch zijn gestegen, is dat waanzin.

Rotterdammers zijn van mening dat hun rechten en plichten niet duidelijk worden uitgelegd. Men krijgt een folder, terwijl in de spreekkamer juist de ruimte is om mensen eenduidig te informeren. De gemeente Rotterdam werkt met targets. Per jaar moeten 6.000 heronderzoeken plaatsvinden. Voor de komende twee jaar is dit opgeschroefd naar 7.500 heronderzoeken. Niet mensen staan centraal, maar de cijfers.

Dit is des te wranger als we bedenken dat de meerderheid van de bijstandsgerechtigden moeilijk aan een vaste baan kan komen en de gemeente zich richt op de zogenaamde ‘kansrijke’ groep (Mensenwerk, 2019). De Rotterdamse uitvoering van de Participatiewet staat daarmee in schril contrast met de kans om uit de bijstand te stromen en te blijven. In de praktijk is het eerder een afschrik- en uitzetbeleid, ongeacht of men daadwerkelijk zelfstandig en langdurig kan voorzien in een eigen inkomen op een flexibele arbeidsmarkt. Een arbeidsmarkt waar de rechtspositie van werknemers ondergeschikt is aan de belangen van werkgevers.

Rotterdammers geven aan dat de verplichtingen waaraan ze moeten voldoen eenzijdig worden opgelegd. Zo moeten ze zonder enige vorm van ruggespraak aanwezig zijn bij een afspraak en het plan van aanpak strikt volgen. Gebeurt dit niet, dan hangt er een korting van 30 of zelfs 100 procent boven het hoofd (Mensenwerk, 2019). Dit zijn slechts een paar van de bekende voorbeelden. De ombudsman geeft in het jaarverslag 2019 bijvoorbeeld aan dat het overhandigen van een ‘verklaring niet-erkend kind’ wordt opgelegd als een verplichting. Dit terwijl een dergelijke verklaring, waar een dna-test voor nodig is, wordt gezien als een zware inbreuk op de integriteit van het lichaam. Ook hierover ontving de SP Rotterdam schokkende meldingen.

Enerzijds zien we een gemeente die miljoenen uitgeeft aan fraudebestrijding, anderzijds zien we dat miljoenen worden bezuinigd op de begeleiding naar werk. Zo investeert het college in het discriminerende experiment om buitenlands vermogen op te sporen. Van buitenlands vermogen was echter geen sprake. Toch zijn uitkeringen gestopt omdat Rotterdammers onder andere niet reageerden op de uitnodiging. Opbrengsten? 360.000 euro aan teruggevorderde bijstand. Onlangs is bekendgemaakt dat Rotterdam het hoogste aantal kortingen op de bijstand oplegt, namelijk 2.400 in 2019. En bij lange na niet allen zijn terecht of doorstaan de meetlat van de Rechten van de Mens (NOS, 2021; Jaarverslag Ombudsman, 2019).

ERVARINGEN:

‘Ik gaf in 2015 door dat ik een werkhuisje had. Je mocht 200 euro per maand bijverdienen, dat stond in de folder. Na drie jaar kreeg ik te horen dat het voor mij niet geldt en moet ik nog steeds 13.000 euro terugbetalen.’

‘Ik kreeg boodschappengeld van vrienden omdat ik te hoge zorgkosten had en ik had zelf een keer een koffie voorge-schoten. Dat kreeg ik natuurlijk terug en dat werd natuurlijk ook gekort. Uiteindelijk was er een keer een fraudecon-trole en was ik 400 euro kwijt en bijna dakloos omdat ik de huur niet kon betalen.’

'Ik werd gebeld toen ik aan het bevallen was in 2005 en in het ziekenhuis was. Meneer zei: ik verwacht u aanstaande maandag, melden bij de balie, anders is het nadelig voor uw uitkering. Vaak klachten ingediend via 14010 en nooit zijn mijn klachten in behandeling genomen.'

'In 2016/2017 is er een vrouw gestuurd vanuit gemeente Rotterdam. Ik heb de mevrouw binnengelaten. Ik was perplex. Ze zei dat de sociale dienst een melding had gemaakt dat ik psychisch niet in staat ben om voor mijn kind te zorgen. Mevrouw was geschokeerd toen ze met ons sprak. Huis schoon, kind netjes, mama netjes. Ze begreep het zelf ook niet.'

'Oma stortte spaargeld op spaarrekening kinderen. Toen ik in het begin acht weken zonder geld zat (zolang duurt de aanvraag) en een kind in de pampers had en hoogzwanger, betaalde oma ook soms iets.'

'De kostendelersnorm vind ik onterecht. [...] M'n kids kunnen niet sparen vanwege dit en ik wil de kinderen uit huis hebben om dit, terwijl het gewoon m'n kinderen zijn. Het is bijna een misdaad om kinderen te hebben...'

'In 2013 ben ik mijn huis kwijtgeraakt en dus zonder woon-/verblijfplaats geregistreerd. Door de gemeente is mijn beslagvrije voet door hen op 595 euro gezet. En dit voor twee personen. De reden was omdat zij beweren dat wij buiten Nederland zouden verblijven en dat dit nog coulant was omdat zij ook de beslagvrije voet op nul kunnen zetten.'

'Ik krijg 20 euro per maand aan zakgeld van oma maar moet dit inleveren. Ja, ik heb in december 2020 een boete gehad van 30 procent omdat ze zeiden dat ik een vacature heb geweigerd. Terwijl ik bewijs van sollicitatie en afwijzing heb. De regels moeten per gemeente gelijk zijn. Ook moet er onderbouwing komen waarom er een boete wordt opgelegd. En dit moet verklaarbaar en redelijk zijn. De hoogte daarvan moet ook een stuk lager.'

'De afdeling Werk en Inkomen is een wanstaltige afdeling, waar de menselijke maat compleet zoek is en je vanaf 't eerste moment behandeld wordt als fraudeur. Je hebt nog geen euro bijstand ontvangen, maar je bent al fraudeur.'

'Sociale Dienst, je kan er een A voor zetten... Asociale Dienst!!!!'

'Alsof de grond onder je voeten verdwijnt, je voelt je niet gehoord, benadeeld en gewoon alsof je het allemaal voor niks doet. De informatie die je wordt gegeven is niet eenduidig.'

'Ongeveer twee jaar geleden verplicht moeten komen bij de gemeente Rotterdam om twee regels Nederlands te schrijven. Erg vernederend, alleen om twee regels op te schrijven en als ik niet zou komen werd mijn uitkering stopgezet.'

'Fraude onderzoeken naar mensen die echt fraude plegen en niet bij iemand die ernstig ziek is en mantelzorg heeft en hierdoor beschuldigd wordt van een gezamenlijk huishouden terwijl hij mijn mantelzorger is en tevens ook mijn partner.'
'Heb een excuusbrief van de gemeente gekregen maar de daarnaast gemaakte afspraken zijn niet nagekomen en de twee maanden strafkorting niet terug gekregen. Blijkbaar is de gemeente meer ontdaan over een klacht over hun collega('s).'

'Heb een jaar zonder inkomen gezeten in 2015, moest zelf vluchten naar een andere stad, omdat ik anders mijn kinderen kwijt zou raken terwijl ik onder begeleiding van gemeente Rotterdam stond. Ze hebben mij op straat gezet en al mijn spullen weggegooid. Was ook nog eens hoogzwanger van mijn dochter.'

SCHULDEN

De bijstand komt neer op minimaal leefgeld. Daarbij is breed bekend dat bijstandsgerechtigden vaker schulden hebben. Circa veertig procent van Rotterdammers in de bijstand heeft problematische schulden (Mensenwerk, 2019). Het college is ervan op de hoogte dat een terugvordering en eventuele boete grote gevolgen heeft voor bijstandsgerechtigden en dat deze terugvordering vaak bovenop al bestaande schulden komt (SV, 21b001761). Volgens het KBR zijn de meest voorkomende schuldeisers uitkeringsinstanties (Jaarverslag KBR, 2020). Mensen geven aan dat ze sommige vaste lasten laten betalen door het cluster W&I, maar dat daarmee veel betaalfouten worden gemaakt. Ook in de gemeentelijke schulddienstverlening worden fouten gemaakt, waardoor mensen achter kunnen blijven met duizenden euro's schuld (zie jaarverslagen Ombudsman 2020, 2019).

Niet zelden geven bijstandsgerechtigden aan dat zij door terugvorderingen en betaalfouten met schulden worden achtergelaten. Het kost bijstandsgerechtigden vaak jaren voordat zij weer schuldenvrij zijn. De klachtafhandeling bij W&I laat ook te wensen over. Uit de meldingen blijkt dat Rotterdammers de klachtafhandeling gemiddeld een 2 geven.

ERVARINGEN:

'In 2008 heb ik me aangemeld bij de kredietbank voor schuldhulpverlening en daar zijn veel dingen fout gegaan. Na 6,5 jaar rekeningen niet betaald te hebben en verkeerde papieren meegegeven te hebben naar de rechtbank, zijn ze gestopt en lieten ze me zitten met een enorm opgelopen schuld. Nadat 't door een rechter toch opgepakt is, was ik december 2019 schuldenvrij.'

'Ik was schuldenvrij begonnen en had 15.000 euro schuld achteraf.'

'Men heeft mij negen maanden zonder geld laten zitten waardoor schulden gemaakt werden. Ik kon mijn verplichte betaling aan zorgverzekeraars dus niet betalen waardoor ik aangemeld werd bij CJIB als wanbetaler die mij daarmee weer een boete gaf en de schulden die ik weer bij CJIB opgebouwd had werden weer uitbesteed aan een andere deurwaarder.'

MEERDERE CONTACTPERSONEN

Het is niet ongewoon dat Rotterdammers met bijstand meer dan vier contactpersonen bij de gemeente hebben. Mensen geven aan dat ze vaak meerdere malen hetzelfde moeten uitleggen. Daarbij werken de klantmanager Werk en de klantmanager Inkomen gescheiden van elkaar. Dit werkt in het nadeel van bijstandsgerechtigden. Als er informatie mist, kan dat grote gevolgen hebben voor de uitkering. Daarnaast kent het traject van begeleiding naar werk ook verschillende contactpersonen. Naast een klantmanager is er ook de activeringsconsulent, werkcoach en de matchmaker. Het hebben van meerdere contactpersonen draagt eraan bij dat bijstandsgerechtigden geen regie kunnen nemen. Het wordt niet altijd goed duidelijk gemaakt wat de taken en bevoegdheden zijn van de verschillende contactpersonen. Rotterdammers geven aan dat ze graag een vast aanspreekpunt hebben, iemand die hun verhaal volledig kent, en dat als ze een gesprek hebben gehad ze een schriftelijk verslag willen krijgen om na te gaan of beide partijen elkaar wel goed hebben begrepen.

RE-INTEGRATIETRAJECTEN

Rotterdamers geven doorgaans aan dat ze vrij weinig leren van de re-integratietrajecten. De cursussen worden breed bekritiseerd. Zo horen we dat bijvoorbeeld de cursus 'Leren solliciteren' vertrekt vanuit het idee dat bijstandsgerechtigden helemaal geen ervaring hebben met solliciteren. Men krijgt instructies over hoe zich te kleden, te praten en hoe zij dienen te zitten tijdens een sollicitatiegesprek. Het is denigrerend en demoraliseert bijstandsgerechtigden. Wie dacht dat een gesprek dient om wederzijds inzicht te krijgen in de levensvisie en ambities van personen komt van een koude kermis thuis.

In het algemeen vinden Rotterdamers dat de trajecten niet aansluiten bij hun behoeftes. Aanvragen voor het volgen van een cursus of opleiding waar de interesse ligt en die een opstap kan zijn naar een betaalde baan worden vaker afgewezen dan toegekend. Vaak moeten Rotterdamers meerdere malen (verplicht) naar dezelfde re-integratiecursus. Volgt men het plan van aanpak niet, dan wordt er gedreigd met een korting van minimaal 30 procent. We hebben meerdere malen teruggekoppeld gekregen dat men zelfs verplicht is om kleine banen aan te nemen omdat deze aansluiten bij het plan van aanpak, ook als zij een baan hebben gevonden dat meer uren aanbiedt.

ERVARINGEN:

'De gemeente moet weer een maatschappelijke instelling worden. Er zullen altijd mensen zijn die misbruik willen maken, pak die mensen aan en laat de hulpbehoevende mensen ff bijkomen en begeleidt ze goed naar een geschikte baan.'

'Dit traject moet mensen motiveren om weer zelfvoorzienend te worden, je zelfredzaamheid te verhogen. Zet er minder druk op en stimuleer mensen meer. Biedt kansen. Beloon mensen. Investeer in de mensen.'

'Maatwerk, meer geduld, geen dwang en meer ruimte om inkomen op te bouwen. Dus ook uit ZZP-werk. Sommige mensen met een beperking kunnen gewoon niet werken in een kantoor-omgeving en kunnen zich prima ontwikkelen in een ZZP-omgeving. Daar is alleen tijd, ruimte en coaching voor nodig. De coaching is er al in de gemeente Rotterdam, maar er is te veel dwang. Ze willen zo snel mogelijk van je af en als je weg wat hobbels heeft, dan heb je pech.'

ARBEIDSONGESCHIKTEN EN CHRONISCH ZIEKEN

Rotterdammers die arbeidsongeschikt of (chronisch) ziek zijn krijgen te maken met onnodige belemmeringen in de bijstand. Deze Rotterdammers zijn niet in staat om te werken en zitten uit noodzaak in de bijstand. Uit ons meldpunt en de gesprekken die we met gedupeerden hebben gevoerd blijkt dat leven in de bijstand met arbeidsongeschiktheid en/of ziekte zeer moeilijk wordt gemaakt door allerlei beperkende regels. Regels die voor arbeidsongeschikten helemaal niet goed werken omdat zij geen uitzicht hebben op verbetering of werk. De ervaringen van deze mensen spreken boekdelen.

ERVARINGEN:

'Ik ben ernstig ziek geworden in de bijstand en ervaar een continue druk om mezelf te verantwoorden. Ook het advies van de arbeidsdeskundige wordt niet serieus genomen. Depressief wordt je ervan, tot aan het willen beëindigen van je leven toe.'

'Ik als chronisch zieke val nu buiten de boot met veel dingen. Ook moet ik aan de vreselijke vereisten voldoen als een werkend persoon. Ook word ik behandeld alsof ik lui ben en me aanstel.'

'Ik word al 10 jaar op de hielen gezeten, terwijl ik met alles meewerk. Ben ernstig ziek en word niet meer beter. Bewijzen van artsen etc. hebben ze, ben zelfs gekeurd en afgekeurd. Maar dat is niet voldoende voor de gemeente.'

'Sociaal, financieel, lichamelijk en/of geestelijk isolement is vaak beangstigend. Stukje psychologie... Als je dit werk gaat doen moet je ook naar de mens kijken in plaats van alleen maar naar het BSN.'

'Voor mij is het belangrijkste dat er onderscheid wordt gemaakt voor mensen die afgekeurd zijn omdat ze chronisch ziek zijn.'

'Ik ben nooit op het idee gekomen dat ik onder de Participatiewet viel omdat ik als ik wat eerder ziek was geworden gewoon WAO had gehad. Alleen dat is afgeschaft, dus dan val je ineens onder de bijstand met alle bijkomende regeltjes. Ik ben nergens over ingelicht want je moet die wet kennen volgens hen.'

'Ik denk dat het zowel voor de klant als voor de gemeente een win-win-situatie zou zijn als er een ziekewet-uitkering vanuit de bijstand zou bestaan.'

'Ik heb een paar keer te horen gekregen 'Als je zo ziek bent, waarom breng je je kinderen niet naar jeugdzorg? Slaap je met iedereen omdat je drie kinderen hebt? Als je kind zo zorgintensief is, waarom breng je hem niet naar een instelling?' En nog meer... En ze mogen het schijnbaar zeggen omdat het zou motiveren tot werk. Terwijl ik dus NIET kan werken.'

AANBEVELINGEN

Naar aanleiding van de meldpunten en de bijeenkomsten is het duidelijk dat Rotterdammers in de bijstand zich geschoffeerd voelen. De bejegening laat te wensen over. Het privéleven van bijstandsgerechtigden wordt beoordeeld. En de verplichtingen die kunnen worden opgelegd werken de negatieve bejegening in de hand. De ervaringen van bijstandsgerechtigden gehoord hebbende komen we tot aanbevelingen die zijn in te delen langs de lijnen van 'meer lucht', 'regie voor bijstandsgerechtigden' en 'stoppen met de dwang tot controles'. Met de aanbevelingen maken we duidelijk wat volgens ons de menselijke maat zou moeten zijn.

MEER LUCHT VOOR BIJSTANDSGERECHTIGDEN

Rondkomen van de bijstand is voor veel Rotterdammers geen keus. Straf hen niet, maar biedt hen onder andere mogelijkheden om een inkomen op te bouwen en hun weg te vinden op een flexibele arbeidsmarkt.

- Iedereen in de bijstand kan tot 500 euro per maand bijverdienen zonder gekort te worden.
- Iedereen met bijstand krijgt een vrijstelling van giften tot aan 1.200 euro per jaar.
- Leningen die bijstandsgerechtigden afsluiten om schulden te betalen dienen als lening te worden gezien en niet als inkomsten.
- Introduceer een compensatieloket voor bijstandsgerechtigden die onbedoeld de inlichtingenplicht niet hebben nageleefd en hiervoor een boete hebben gekregen. Bijstandsgerechtigden worden vanuit een fonds gecompenseerd.
- Om onder andere de afspraken na te komen, moet men reizen. De kosten van het openbaar vervoer zijn de afgelopen jaren gestegen. Geef bijstandsgerechtigden gratis tegoed om te kunnen reizen met het OV.
- Alleenstaande ouders in de bijstand dragen de zorgkosten van hun kinderen. Met de bijstand kunnen die kosten niet altijd direct betaald worden en het is de ervaring dat aanvragen voor bijzondere bijstand vaak niet worden gehonoreerd. Dit mag niet het geval zijn voor de medische kosten van het kind. Een bril, beugel of andere medische spullen voor het kind vergoedt de gemeente als gift.
- Er moet een vast inkomen (speciale bijstand) komen voor mensen die arbeidsongeschikt of (chronisch) ziek zijn, zonder boetes of kortingen. Schrap de beperkende regels voor het ontvangen van giften, sparen en samenwonen want de huidige regels wegen zwaarder voor mensen met een arbeidsongeschiktheid of ziekte.
- Bij iemand die arbeidsongeschikt of ziek is en bijstand aanvraagt, moet zijn of haar vermogen niet worden gezien als reden voor afwijzing voor het toekennen van de bijstand.
- Zorg voor meer inzicht en kennis bij medewerkers van de gemeente omtrent de gevolgen van arbeidsongeschiktheid en de ziekten van cliënten, zodat er meer begrip en maatwerk mogelijk is.
- Iemand met een arbeidsongeschiktheid of ziekte moet niet verplicht worden om steeds weer de arbeidsongeschiktheid of ziekte aan te tonen als dit al bekend is.

DE RUIMTE OM REGIE TE KUNNEN NEMEN

De ruimte om regie te kunnen nemen is een belangrijk punt voor Rotterdammers. Dit begint bij het geven van de juiste informatie, waar niet alleen de plichten worden verteld maar zeker ook de rechten van mensen in de bijstand.

- Uitkeringsgerechtigden krijgen over het gehele traject één aanspreekpunt en niet meerdere. De consulent is hierdoor op de hoogte van wat er speelt en uitkeringsgerechtigden kunnen de regie nemen. Bij wens dient men van consulent te kunnen veranderen.
- Indien Rotterdammers klachten hebben over hun traject in de bijstand, dan worden deze niet behandeld door het cluster W&I zelf. Er komt een onafhankelijk klachtenbureau.
- Rotterdammers in de schuldhulpverlening krijgen een maandelijks overzicht van hun inkomsten en uitgaven. Het moet duidelijk zijn van welke inkomstenstroom wat wordt betaald en hoeveel er wordt gespaard.

- Indien bijstandsgerechtigden hun dossier opvragen dienen zij inzage te krijgen. Hierbij is het van belang dat bijstandsgerechtigden toegang krijgen tot hun volledige dossier.

STOPPEN MET DE DWANG TOT CONTROLES

De bijstand is het minimale leefgeld. We straffen bijstandsgerechtigden niet langer, maar stimuleren hen.

- Terugvorderingen en boetes moeten door strenge checks. Opeenstapeling van schulden moet door de gemeente voorkomen worden.
- Het inplannen van een afspraak wordt doorgaans eenzijdig besloten en zonder overeenstemming met de betreffende persoon. Indien Rotterdammers niet aanwezig kunnen zijn bij een afspraak, mag niet meteen gekort worden op de bijstand. In Rotterdam gaan we eerst een gesprek aan.
- Licht Rotterdammers in wanneer zij huisbezoeken en/of telefoongesprekken kunnen verwachten. Bij vermoeden van fraude dient de gemeente eerst aan te tonen waar dit vermoeden op is gebaseerd. (Anonieme) meldingen van burens of andere personen in de omgeving tellen hierbij niet mee.

BRONNEN

- Gemeentelijke Ombudsman Rotterdam, (2019). Jaarverslag 2019 Rotterdam: <https://www.ombudsmanrotterdam.nl/documenten/jaarverslagen/>
- Gemeentelijke Ombudsman Rotterdam, (2020). Jaarverslag 2020 Rotterdam: <https://www.ombudsmanrotterdam.nl/documenten/jaarverslagen/>
- Gemeente Rotterdam, (2021). Beantwoording schriftelijke vragen terugvorderingen in het kader van de Participatiewet: <https://rotterdam.raadsinformatie.nl/document/9765204/1#search=%2221bb001761%22>
- Gemeente Rotterdam, (2020). Jaarverslag KBR 2020: <https://www.magazines.rotterdam.nl/kredietbank-jaarverslag-2020/jaarverslag-2020/>
- Gemeente Rotterdam, (2019). Mensenwerk. Duurzaam aan de slag. Beleidskader Participatiewet 2019-2022.
- Gemeente Rotterdam, (2021). Monitor W&I 1e tertaal 2021: <https://rotterdam.raadsinformatie.nl/document/10274717/1#search=%22monitor%20WI%22>
- NOS, 2021. Duizenden gekort op de bijstand, niet altijd terecht: <https://nos.nl/artikel/2392887-duizenden-gekort-op-bijstand-niet-altijd-terecht>